

PRIPOVED SOCIALNE MAME

V Sloveniji nisva poskušala posvojiti otroka, ker sva vedela, da je praktično brezupno. Mi-slim, brezupno, pač čakaš in čakaš in praktično ne veš, kdaj boš otroka dobil in sploh nisva poskusila. Vpisala sva se med kandidate na CSD, zato ker sva vedela, da je to del postopka za mednarodno posvojitvev. Za mednarodno posvojitvev sva izvedela iz medijev. Ne vem, kje smo se začeli pogovarjati. Premišljuješ pač, če pri nas ni možnosti za posvojitvev, pa zagotovo obstaja drugeje. Verjetno sem izvedela iz medijev, pa potem na forumu Med.Over.Net. Tam je pisalo o mednarodnih posvojitvah in sem začela kopati in iskati informacije.

Konkretno za Moskvo mi je povedala Mojca Pirnat iz društva za večjo rodnost Slovencev. Povedala mi je, da je trenutno en par v postopku in da čakajo na deklico. No, to sem potem spremljala prek Mojce, in ko so prišli z otrokom iz Moskve, sem Mojco prosila, če jih grem lahko z njo obiskat. Ta mamica mi je potem dala seznam dokumentov, ki jih morava zbrati, povedala je tudi kontaktne osebe in številke veleposlaništva in odvetnika v Moskvi, kje v Sloveniji lahko dobiš določene papirje. Napotke mi je dajala sproti, če je bilo potrebno. Drugače pa se je v tistem času ravno ustanavljal zavod SOS otroci in sva tudi šla na njihovo predstavitev, ampak naju ni prepričala. Društvo oz. zavod še ni bil ustanovljen in vedela sva, da bi bilo potrebno čakati še kar nekaj časa, da se uredi registracija. Zadeva tako ne bi bila v najinih rokah. Tega pa si nisva želela, ker to bi bilo tako kot čakati otroka pri nas. Za to možnost se potem nisva odločila. Potem sva

izvedela, da se tudi v Moskvi lahko posvoji, da obstaja točno določen spisek dokumentov.

No, ko sva tako enkrat prišla domov, mi je mož rekel: Veš kaj, eno stvar bova peljala do konca in ne bova poskušala na več koncih. No, in tako sva se odločila za Moskvo. Saj lahko bi posvojila tudi drugeje, npr. v Mehiki, Indiji. Vendar sva si mislila – če bo otrok podoben, tudi po zunanosti, ljudem okoli njega, bo na prvo žogo imel manj težav. Ljudje so vse sorte in se lahko vtaknejo v nekoga že iz same zlobe. Tako pa načeloma vsaj zaradi videza ne bo imel težav. Nekaj težav pa lahko kot posvojen otrok verjetno ima. Odločitev je bila pravzaprav lahka. Rusi so slovanski narod, tako kot mi, in so prav fajn ljudje, kar jih poznam. Pa tudi že od prej so mi všeč, kultura, baletniki, športniki. Krasni so.

Glede otroka naju torej ni skrbelo, koliko nama bo podoben, nisva hotela neko kopijo naju, bolj naju je skrbelo glede same zakonodaje, da bi prišlo do kakih sprememb, npr. da bi v Moskvi omejili število otrok za posvojitvev. Bala sem se tudi, da bi nama ponudili kakega bolnega otroka in jaz ne bom mogla reči ne in kasneje potem ne bi mogla dobro skrbeti zanj. Take stvari. Zelo stresno je bilo dokumentacijo urediti, ampak je nekako le šlo. Ne, saj sva zaupala v to. Meni se je to takrat zdela zelo dobra odločitev in sva čisto padla v to. Tako nama je bilo namenjeno in dostikrat si rečeva, da je najin otrok čakal na naju.

Med dokumentacijo, ki jo je bilo potrebno zbrati za posvojitvev, je tudi formular, v katerega lahko napišeš svoje želje glede otroka, spol, starost, barva las, oči. Ampak midva nisva ničesar napisala, ker nama je bilo vseeno, kakšen je otrok. Le da je zdrav. Nisva imela nekih skritih želja glede spola. Rečeno nama je bilo, da morava napisati, da si želiva otroka, starega od 1 do 3 let, da je zdrav in da nima nikakršnih hudih dednih bolezni ali pa hudih bolezni, kot je AIDS in podobno. Ko sva ga dobila, nisva vedela, po katerih kriterijih nama je bil dan, tudi nisva vedela ničesar o njem, s tem mislim zdravstvene podatke. Le ime, datum rojstva in to je vse. Njegov zdravstveni karton sva dobila šele zadnji dan, ko sva ga odpeljala iz

sirotišnice. V roke prej nisva dobila ničesar. Prej sva pač verjela na besedo in pa izkušnje prejšnjih treh parov, ki so pred nama posvojili v Moskvi. Vsi otroci so bili zdravi. No, na sestanku pri direktorici sirotišnice, ki je tudi glavna zdravnica, so nama povedali tudi take stvari, kot je, na primer, da je imel po rojstvu vnet popek. Take stvari so nama povedali, da sem si mislila, OK, zakaj pa naj bi se nama lagali. Nisem imela občutka, da bi nama kaj prikriivali in na koncu se je tudi izkazalo, da tisto, kar so nama rekli, tudi drži.

Ko sva ga šla prvič pogledat, nama je direktorica sirotišnice povedala, kako je bilo z njim. In to je to. Potem ga vzameš za svojega. No, čisto prvič ni tvoj. Ko so ga pripeljali v pisarno in sva ga videla prvič, je mož stegnil roke proti njemu in otrok je začel jokati. Moj mož je bil verjetno prvi možički, ki ga je otrok videl od blizu, saj so tam same ženske. No, potem ga je varuška vzela k sebi, malo ga je dala tudi meni v naročje. Zdel se je tako nemočen, ne prestrašen, bolj apatičen. Videti je bilo, kot da je navajen, da si ga podajajo iz rok v roke. Ko sva podpisala, da ga vzameva, nama je bilo dovoljeno, da ga hodiva obiskovat. Kar prepustil se je, sploh tiste prve obiske. Včasih se je tudi zasmel, ampak bolj na kratko. Zdaj, če pogledam nazaj, je bil tam bolj kot predmet. Midva sva se takoj zagledala vanj, sva vedela, da morava skrbeti zanj. Oba sva jokala, ko sva odšla domov. Takrat je bilo res grozno iti domov, samo potem sva si dopovedovala, da on ne ve, da sva njegova starša in da bova čez čas prišla ponj. Vedela sva, da mu je tam tudi dobro, vsaj videti je bilo tako. Bil je sit, ni bilo videti znakov bolezni, zlorab. Tudi sama sirotišnica je bila urejena, čista, kot da bi k nam prišel v vrtec. No in potem so nama povedali, da je ta sirotišnica bila preurejena, da je ena najnovejših, najbolj urejenih.

Ko sva drugim omenila mednarodno posvojitve, so bili najprej vsi začudeni, ker niti niso pomislili na to možnost. Nobeden ni rekel, da bi imel kaj proti. Vsi so nama čestitali za pogum, ker postopek je zelo zahteven. Bila je zelo dobrodošla njihova reakcija, posebno pri tašči, ker živimo v isti hiši. In če bi bila neka

negativna čustva, bi se sploh poznala tukaj, ker smo pod isto hišo, ampak ne. Vsi so ga sprejeli kot najinega otroka. Nisva doživljala nekih negativnih reakcij. Jaz sama sem se hotela vnaprej postaviti v kako tako situacijo, da bi bila pripravljena na to. Tudi psihologinja na CSD naju je spraševala, kako sva pripravljena na takšne situacije. Prebirala sem knjige na to temo, kaj bi lahko bilo negativno.

No, edino tašča, ko je povedala nekim svojim sorodnikom o posvojitvi, so ji rekli, ja kaj ti pa je, kaj pa to govoriš naokrog. Ampak to je bila edina takšna situacija, da je sploh kdo na takšen način kaj rekel. Da je treba zadevo prikriti. Meni je vseeno, saj si zapomniš, ampak greš naprej, meni bi bilo edino hudo, če bi mojega sina kaj takega prizadelo. Drugače pa si nisem hotela delati nekih predstav, razmišljati preveč, kako in kaj. Pravzaprav si namenoma nisem hotela delala kakih predstav, ker sem vedela, da kakor koli si bom predstavljala, da bo potem drugače, sploh pri meni, ker sem malo nagnjena h kompliciranju. Kako je bilo in je sedaj? Pozitivnega je ogromno, ne, res, lušno je. Negativno pa je bilo to, da sem 39 let živela sama, brez otroka, in to je prvič, da imaš občutek, da je nekdo res odvisen od tebe in da mu moraš biti stoddostno na razpolago. Ta odgovornost, sama sebi sem si dala precej dela s tem. Tako da sem včasih imela malo krize glede odgovornosti, ali delam prav. Čeprav se mi zdi, da tudi, če bi rodila svojega biološkega otroka, bi podobno funkcionirala. Ker to se mi zdi zelo pomembno. Drugače pa moram reči, da so bili vsi zelo navdušeni. Vsi so že prej vedeli, da bova posvojila iz Rusije, in mislim, da so si malo predstavljeni, da bo en tak ubogi otrok in potem so zagledali takega živahnega dečka. Ne, vsi so navdušeni. In vsi so nama stali ob strani.

Saj najtežje je bilo v samem postopku to letanje za papirje sem in tja. To je bilo stresno zato, ker je bilo poleg službe najti čas za vse to, torej osem specialistov, pulmolog, nevrolog, dermatolog in ne vem še kateri, saj nekje imam spisek, pa k osebnemu zdravniku, pač zbrat vseh 26 dokumentov, ki sva jih rabila, vse v času uradnih ur. Potem si pod časovnim pritiskom, da

ne bo kaj narobe, da boš pravočasno oddal, da se ne bo kak postopek spremenil. Poleg časovnega pa si še pod čustvenim stresom. Kaj če z menoj ni vse v redu, kaj če mi zaradi katere stvari ne dajo otroka? Glede specialistov sva imela srečo, imava oba zelo dobre osebne zdravnike in so nama potem priskrbeli te napotnice, mislim, da sva plačala le enega specialista, EKG, mislim da. Ko sva povedala, zakaj potrebujeva izvide, so nama šli zelo na roke, brez kompliciranja. Tudi socialna delavka se je izkazala za zelo korektno. Vsi v najinem primeru so bili korektni. Midva sva jim povedala, kaj potrebujeva. Imela sva srečo, da so nama prisluhnili in niso trmarili po svoje, kar bi bilo čisto možno, ker oni imajo pač svoje poglede na to. Moram reči, zelo v redu. Tudi sedaj ko je bilo potrebno, da prideta socialna delavka in psihologinja, sta prišli. V Moskvo morava poslati po posvojitvi še tri poročila, kako gre najinemu otroku. Nekateri nimajo te sreče. Sem slišala, da direktorica CSD-ja paru noče podpisati, da bodo spremljali otroka še dve leti potem, ko ga bosta posvojila. Torej tam, kjer bi ji najbolj mogli pomagati, ji najbolj komplicirajo. Ampak če se ti taka stvar zgodi, se ti lahko sesuje svet.

Tudi kar se tiče drugih organov, MDDSZ, MNZ, bi bilo potrebno narediti še veliko glede njihove strokovne usposobljenosti, načina dela. Midva niti nisva imela nekih hujših problemov, prva dva para pa verjamem, da sta orala ledine. Tudi drugače sva midva takšna, zelo fleksibilna. Jaz sem se šla učiti ruščine. Glede problemov – bili so bolj administrativni in ponavadi jih rešuješ, ko pride do tega. Drugače pa glede strokovnih institucij, če je ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v zakonu zapisano, da je odgovorno za vzpostavitev in uveljavitev izvajane konvencije o mednarodnih posvojitvah, potem bi morali to področje bolj urediti in si prizadevati pomagati parom, ki v tem postopku so. To pomeni urediti tudi pravila, kako naj se CSD obnaša do parov, jim olajšati zadeve pri pridobivanju raznih potrdil ministrstev, tako da imaš že vnaprej neko prednost. Da bi ministrstvo pomagalo. Da bi zbrali, nekoga zadolžiti, da bi zbiral podatke, kako potekajo mednarodne posvojitve v posameznih državah.

Da potem, ko bi par imel željo in dokazilo o primernosti za posvojitev, da jim pomagajo. Mislim, da je to najmanj, kar se lahko naredi, da se v državo pripelje nov državljan. Ravno tako kot se dobi novega državljana, se osreči ena družina.

Seveda na te stvari ljudje gledajo drugače. Na mišljenje pa seveda vplivajo poleg lastnih izkušenj tudi mediji. Oni se odločijo, da bodo o tem nekaj napisali in pol pišejo traparije, gredo k enemu viru informacij in potem to pišejo, kot da je edini vir. Tako zelo populistično. In seveda potem mediji vplivajo na javno mnenje. Sedaj imam občutek, da vsi merijo na tisto Angelino ali ostale zvezde, vedno ko je mednarodna posvojitev, povežejo z zvezdami, češ oni si pa lahko privoščijo, mislim v tem smislu. Čeprav pa so ljudje, ki so veseli, da je mednarodna posvojitev tudi pri nas možna. In tisti, ki se odločijo za to, morajo potem preseči kar nekaj stvari.

Lahko pa sedaj že iz svojih izkušenj dam ljudem, ki se bodo odločili za mednarodno posvojitev, en napotek. Ne se toliko sekirat. Mislim, da je lasten vložek, ki ga vložiš, zelo pomemben. Jaz tega ne bi nikomur prepustila, da ureja namesto mene. Skratka, zanesi se nase in spelji zadevo do konca. Verjeti moraš, da ti bo uspelo, ker, če imaš dosti močno željo, najdeš sredstva in načine, da to uresničiš.

Drugače pa mislim, da kakšne hude predpriprave niso potrebne. Zdaj, da bi hodila na kakšne sestanke in bi mi kdo možgane pral. Ne vem. Mislim, da je posvojitev en tak normalen življenjski proces, kot rojstvo ali poroka, pač saj nisi na vsako stvar v življenju stoodstotno pripravljen. Jaz menim, da, kdor se je odločil, da bo posvojil, si je mogel stvari že precej razčistiti. No, po navadi morata biti za to dva, in če sta dva za to, je že dober filter. Kasneje imaš druge filtre, CSD. Jaz poznam kar nekaj posvojiteljev in so fajn ljudje. Menim, da veliko bioloških staršev ni doraslo vlogi staršev.

In potem vprašanje, če je kaka razlika med biološkim in posvojenim otrokom. Ne vem, kaj je razlika, zato ker nimam biološkega. To vprašanje se mi zdi, kot če imaš dva otroka pa te vprašajo, katerega imaš rajši.

Ne vem, meni je moj otrok moj in jaz sem njegova mami. Ne vem, kako bi lahko bilo drugače. Mogoče kdaj razmišljam v tem smislu, če kaj delava, pa mogoče vzkopim, ne tega delat. Pa si mislim, da, če bi bila njegova biološka mati, ali bi reagirala enako? Ampak verjetno bi. Ker ga poskušam vzgajati tako, kot so vzgojili mene. Npr. da z žlico ne delamo lukenj po mizi, ampak jemo z njo. Tako da takrat pomislim: mi kaj manjka, kakega čuta materinskega? Ne morem odgovoriti, če je kakšna razlika, ker nimam biološkega otroka. Sem si ga močno želela in sem tudi vse naredila, da bi ga dobila. Ampak ne, on je moj. In tako tudi čutim. Si ne predstavljam, da bi mi ga kdo vzel. Tudi zato mi je ta naša zakonodaja, da si roditelji lahko v roku enega leta še premislijo, grozna! Tudi poznam eno, ki se ji je to zgodilo, in je rekla, nikoli več, rajši sem brez.

Ne glede na to, da so nama obema stali ob strani, je bilo meni najpomembnejše, da mi je ob strani stal mož, da sem se lahko pogovorila z njim. Saj sem tudi s prijateljicami se pogovarjala, ampak ne, pogovor z možem, ker sva bila skupaj v tem. Poznam gospo, ki bo šla sama v to, in lahko rečem, kapo dol. Mora biti težko, če vse visi samo na tebi, če sta dva, je bistveno lažje. In pa seveda to, da sva imela srečo, da so bili ljudje odprti do naju, mati, tašča in potem v službi, šef in sodelavci so se pokazali za korektne. Kar je bilo zelo pomembno zame, pa je bila tudi sama komunikacija med posvojitelji, torej ljudmi, ki te lahko res popolnoma razumejo. Ker imaš drugačno izkušnjo, biti starš posvojenemu otroku. Si, kot pravijo, socialni starš. Ne glede na vse, mislim, da si najprej vsak želi imeti biološkega otroka, to je bilo zelo pomembno tudi meni. Ampak ko ga ne moreš imeti, razmišljaš v drugi smeri, in ko posvojiš, se te terminologije izgubijo, ostaneš samo še starš. Mene otrok kliče mami, moža ati, no, zdaj reče tati. Drugače pa bomo otroku povedali o tem, da je posvojen, že sedaj govorimo o tem, gledamo slikice, »tukaj smo bili v Moskvi«, »ta gospa te je čuvala« itd. Mislim, da je še premajhen, da bi mu začela razlagati, da ga je rodila druga ženska, ampak ko bo začel toliko komunicirati z menoj, da me

bo spraševal, pa seveda. Kadar bo mogoče, ne zdaj, da bi silila v njega s temi informacijami. Mislim, da bom vedela, kdaj kaj povedati. Da bi mu pa zdaj skozi dopovedovala, »veš, posvojen si«, pa mislim, da je prehuda. Treba je imeti občutek za to. Zdaj je ta faza, da mislim, da on ve, da prihaja iz Moskve, da je Moskovčan. Jaz ga v šali kličem »moj mali Rusek«. Tako na šaljivo prijeten način mu poskušam stvari približati. Mislim, da je trenutno še premajhen za bolj poglobljeno zgodbo o tem. Bo pa enkrat prišlo tudi do tega. In si poskušam predstavljati, kako bo, kako mu bom povedala. Povedala mu bom, da ga nisem mogla jaz roditi, ker imam zdravstvene težave. Da ga je rodila druga ženska v Moskvi. Ki ga je verjetno imela rada, ampak ni imela možnosti, da bi ga vzgajala, lahko da ni imela denarja, posteljice, igrač zanj. In da se je odločila, da ga raje da nekemu, ki ga bo lahko preživljal. Da je imel veliko srečo, da je srečal naju, midva pa še večjo, ker sva srečala njega. Da nam je bilo namenjeno, da se imamo radi.

In če bo imel željo, da poišče svojo roditeljico, mu jo bova pomagala poiskati. Ampak to bo kasneje, ko bo že starejši, zdaj je še premajhen, sicer je zelo dovtopen, a se mi zdi, je še prezgodaj za takšne zgodbe. Za zdaj se pogovarjamo o tem, od kod je prišel, pa gledamo slikice. Čeprav se zdi, da mu te slikice ne vzbujajo nekih občutkov. No mogoče, edino pri eni varuški, ki je bila zelo prijazna, edino pri tej sliki, da imam občutek, da se za malo daljši čas ustavi. Drugače pa sedaj, ko ga voziva v vrtec enkrat na teden, pa ga tako gledam med drugimi otroci, pa se sprašujem, če je kaj povezan z Moskvo, pa se mi zdi, da ne. Ga pa seveda konstantno opozarjam na to. Danes, ko je bila po televiziji ena oddaja, pa je pokazalo Putina, ruskega predsednika, pa mu rečem, lej, to je tudi tvoj predsednik, in podobno. Moskvo, Rusijo mu hočem približati, da mu bo blizu in domača. Ga seznaniti s tem, od kod prihaja. Doma imamo ruske pesmice in risanke. Verjetno sem sedaj jaz tista, ki več razmišlja o Rusiji, o njegovih starših. Vedno mislim, kako morata biti luščna, ker je mali tako lušten. Razmišljala sem, kaj človeka pripelje

tako daleč, da se odreče otroku. Nobenega ne obsojam, ampak si mislim, da mora ženska, ki da od sebe lastnega otroka, zelo trpeti. To pa spoštujem, da se odpove otroku, če misli, da ne more skrbeti zanj. To se mi zdi zelo pogumna odločitev. Tako da bolj v tej smeri razmišljam. Kaj dejansko je bilo, pa ne vem, ker mama ni dala podatkov. Včasih si mislim, ko je tako gibčen, da je bila kaka cirkusantka ali telovadka, verjetno pa sta morala biti oba zelo luštna. In sedaj je ta lušten otrok najin otrok, najin sinček. Ko sva bila tam in sva ga odnesla s seboj, je bilo zelo smešno, ko so nama rekli, no, čez nekaj časa pa pridite še po deklico. Drugače pa sva se najbolj sekirala, kako ga bova pripeljala domov, da bo čim manj stresno zanj. Ker to je bilo praktično prvič, da je šel od tam ven. Ampak v

bistvu je šlo zelo dobro potem. Midva sva zelo praktična človeka in sva bolj razmišljala, kako bova izpeljala vse skupaj. Ker tisto čustveno približevanje sva že prej skozi dala, med prvimi obiski. Zdaj je bil pa najin, zdaj ga je pa treba samo še domov spraviti. In potem, ko sem ga oblekla in smo bili zunaj obzidja te sirotišnice, sem si pa mislila: No, sedaj si pa prost! In potem ko smo šli z metrojem do stanovanja. Držal se me je kot klop, ampak ne, da bi ga bilo strah, ampak tako, vse ga je zanimalo. No, in ko smo prišli do stanovanja, kjer smo ostali še nekaj dni, je bilo pa tako lušno, res, zdelo se je, da smo že od nekdaj skupaj. Bilo je kot na prvih skupnih počitnicah. Spali smo v isti sobi, jedli skupaj. Bili smo trije. Družina. Bilo je kot neka izpopolnitev.

Intervju je opravila Irena Rezar (2008)